

Załącznik do Uchwały Nr XCVI/1175/23
Rady Miejskiej w Wieluniu
z dnia 23 listopada 2023 r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE WIELUŃ NA LATA 2024-2026

Wieluń, 2023

Spis treści

Wprowadzenie	2
I. Podstawa prawna	3
II. Diagnoza	5
1. Podstawowe dane demograficzne	5
2. Rodziny doświadczające trudności opiekuńczo-wychowawczych w systemie pomocy społecznej.....	7
3. Asystent rodziny jako element wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	9
4. System pieczy zastępczej	10
5. Przemoc domowa	12
6. Świadczenia rodzinne jako niezbędny element wsparcia rodzin w Gminie Wieluń	12
7. Rynek pracy - bezrobocie.....	14
III. Zasoby Gminy Wieluń w zakresie wspierania rodziny	15
1. Zasoby polityki społecznej.....	15
2. Zasoby mieszkaniowe.....	17
3. Zasoby w obszarze ochrony zdrowia	18
4. Zasoby w obszarze edukacji.....	18
5. Zasoby w obszarze kultury i sportu.....	19
6. Realizowane programy w zakresie wspierania rodziny	19
IV. Analiza SWOT	20
V. Adresaci Programu	22
VI. Cele Programu	22
VII. Realizacja Programu	22
VIII. Realizatorzy Programu.....	32
IX. Źródła finansowania	33
X. Koordynator programu	33
XI. Monitoring, ewaluacja, sprawozdawczość	33
Podsumowanie.....	33

Wprowadzenie

Rodzina to naturalne i najbardziej optymalne środowisko rozwoju człowieka. Powinna być miejscem, w którym każdy członek rodziny ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb, a dzieci mają warunki harmonijnego rozwoju. Prawidłowo funkcjonująca rodzina zaspokaja potrzebę bezpieczeństwa, przynależności, miłości, uznania, bycia ważnym i akceptowanym. Rodzina jest także miejscem kultywowania i przekazywania dzieciom systemu wartości, norm postępowania, wzorców zachowania. W rodzinie dziecko uczy się pełnienia ról społecznych oraz przygotowuje się do dorosłego życia. W związku z powyższym niezwykle ważne jest otoczenie rodziny należytą uwagą i troską.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z art. 176 pkt.1, obliguje gminy do opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Zadania w ramach Programu realizowane są zarówno przez organy administracji samorządowej, jak również podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Głównym założeniem Programu jest rozwój systemu wsparcia dla rodzin z dziećmi oraz dzieci i młodzieży w Gminie Wieluń. Systemu wsparcia, który w swym założeniu obejmie nie tylko rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze, ale wszystkie rodziny z dziećmi. Wsparcia skoncentrowanego na realizacji działań profilaktycznych oraz skutecznej interwencji.

Program wyznacza kierunki rozwoju sieci wsparcia dla rodzin poprzez:

- kształtowanie warunków sprzyjających poprawie jakości życia i rozwojowi rodzin z dziećmi oraz dzieci i młodzieży;
- poprawę sytuacji materialnej rodzin z dziećmi i kształtowanie warunków sprzyjających zaspokojeniu podstawowych potrzeb bytowych członków rodzin;
- rozwój kompleksowego wsparcia dla rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze i różnorodne kryzysy życia rodzinnego.

Program wskazuje nie tylko działania naprawcze, ale także działania wspierające, integracyjne i profilaktyczne, które pozwolą prawidłowo kształtować rodzinę. Przyjęte podejście pozwoli określić wyjątkowość potrzeb każdej rodziny, a interdyscyplinarne działania wszystkich podmiotów działających w obszarze dziecka i rodziny, umożliwią wybór odpowiedniej oferty wsparcia.

Przedstawiony Program jest propozycją zintegrowanych kierunków działań ściśle związanych z systemem pomocy społecznej, jak również działań o charakterze uzupełniającym, uwzględniających szereg zależności wspierania rodzin.

Program jest kontynuacją „Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wieluń na lata 2021 -2023”.

I. Podstawa prawna

Zapisy Programu są spójne z aktami ustawodawstwa krajowego m.in. takimi jak:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 poz.40 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2023 poz.1426 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2023 poz. 901 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1249 z późn. zm.);
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2023 poz. 2151);
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1939);
8. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. 2023 poz. 571);
9. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz.U. 2023 poz. 2424);
10. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. 2023 poz. 390 z późn.zm);
11. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1993);
12. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. 2023 poz. 810 z późn.zm);
13. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1297);
14. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1923);
15. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz.u. 2023 poz.900 z późn.zm);
16. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz.U. 2021 poz. 1092).

Z kolei na szczeblu lokalnym zachowana jest spójność z programami lokalnymi, do których należą:

1. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń na lata 2014 – 2023; przyjęta uchwałą nr XXXV/430/13 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 17 grudnia 2013 roku;
2. Program działań na rzecz rodzin wielodzietnych pod nazwą „Wieluń sprzyja rodzinom 3+”, przyjęty uchwałą nr XXXVI/438/13 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 30 grudnia 2013 roku;
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wieluń na rok 2023, przyjęty uchwałą nr LXXIX/963/22 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 29 grudnia 2022 roku;
4. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wieluń na lata 2021-2025, przyjęty uchwałą nr XXXVII/531/20 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 14 grudnia 2020 roku;
5. Roczny program współpracy Gminy Wieluń z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023.

II. Diagnoza

Część diagnostyczna Programu w głównej mierze opiera się na danych z MGOPS Wieluń. Ponadto korzystano z danych Banku Danych Lokalnych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Sądu Rejonowego w Wieluniu i jednostek organizacyjnych Gminy Wieluń.

1. Podstawowe dane demograficzne

Gmina Wieluń to gmina położona w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego, oddalona od Łodzi o około 100 km. Zajmuje powierzchnię 130,6 km². Przeciętnie 229 osób mieszka na 1 km². Gmina obejmuje miasto Wieluń oraz wsie skupione w 20 sołectwach: Bieniądzice, Borowiec, Dąbrowa, Gaszyn, Jodłowiec, Kadłub, Kurów, Małyszyn, Masłowice, Niedzielsko, Nowy Świat, Olewin, Ruda, Rychłowice, Sieniec, Srebrnica-Piaski, Starzenice, Turów, Urbanice, Widoradz. Miasto jest również siedzibą powiatu i stanowi regionalny ośrodek gospodarczy, handlowy, oświatowy i kulturalny, krzyżują się tu krajowe i międzynarodowe szlaki komunikacyjne.

Poniższa tabela przedstawia dane statystyczne dotyczące liczby mieszkańców z podziałem na płeć mieszkańców na przestrzeni ostatnich 3 lat.

Tabela 1. Sytuacja demograficzna

	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
liczba ludności ogółem	30 454	30 154	29 884
kobiety	15 964	15 829	15 692
mężczyźni	14 490	14 325	14 192

Źródło: GUS Bank danych lokalnych bdl.stat.gov.pl

Dane demograficzne wskazują na utrzymującą się tendencję spadkową liczby mieszkańców w Gminie Wieluń. W 2022 roku w porównaniu z rokiem 2021 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 270 osób. Zauważyć możemy również, że w Gminie Wieluń żyje więcej kobiet niż mężczyzn – w 2022 r. kobiety stanowiły 53%, a mężczyźni 47% wszystkich mieszkańców.

Liczba mieszkańców gminy Wieluń zmniejsza się sukcesywnie na skutek ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji.

W 2022 roku przyrost naturalny, (różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów) był po raz kolejny ujemny, urodziło się 189 dzieci, a zmarło 380 mieszkańców.

Tabela 2. Przyrost naturalny w Gminie Wieluń na przestrzeni lat 2020-2022

	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
urodzenia żywe	231	240	189
zgony	421	376	380
przyrost naturalny ogółem	-190	-136	-191

Źródło: GUS Bank danych lokalnych bdl.stat.gov.pl

W 2022 roku ujemne było również saldo migracji i wynosiło -113 osób. Saldo migracji wewnętrznych to -112 osób, natomiast saldo migracji zagranicznych wynosiło -1 osoba.

Tabela 3. Saldo migracji w Gminie Wieluń na przestrzeni lat 2020-2022

	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
saldo migracji ogółem	-110	-142	-113
saldo migracji wewnętrznych	-102	-153	-112
saldo migracji zagranicznych	-8	11	-1

Źródło: GUS Bank danych lokalnych bdl.stat.gov.pl

Niekorzystnym przemianom, ulega również struktura wiekowa ludności. Dane z ostatnich lat pokazują, że zmniejsza się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a zwiększa w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 4. Udział ludności w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2020-2022

	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
osoby w wieku przedprodukcyjnym	5 140	4 203	4 095
osoby w wieku produkcyjnym	17 664	18 141	17 818
osoby w wieku poprodukcyjnym	7 650	7 810	7 971

Źródło: GUS Bank danych lokalnych bdl.stat.gov.pl

Kolejną cechą demograficzną istotną przy planowaniu działań skierowanych do rodzin z dziećmi jest liczba zawieranych małżeństw i orzekanych rozwodów. W 2022 roku w Gminie Wieluń zawarto o 39 małżeństw mniej niż w roku poprzednim. Orzeczone również o 11 rozwodów mniej w porównaniu do roku 2021 i o 22 mniej w porównaniu do roku 2020. Pomimo tego spadku, sytuacja rozwodowa jest bardzo istotnym problemem w życiu rodzin z dziećmi. Następstwem rozwodu rodziców są różnego rodzaju deprivacje u dziecka: poczucie bezradności, odrzucenia i braku miłości, obarczanie się winą, doświadczanie braku rodzica, który odszedł.

Tabela 5. Liczba zawieranych małżeństw oraz orzeczonych rozwodów w Gminie Wieluń

	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Liczba zawartych małżeństw	188	272	233
Liczba orzeczonych rozwodów	91	80	69

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Wieluniu

2. Rodziny doświadczające trudności opiekuńczo-wychowawczych w systemie pomocy społecznej.

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały dane dotyczące rodzin z dziećmi, które w latach 2020-2022 korzystały ze świadczeń w MGOPS Wieluń.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną, tj. pomocą pieniężną i niepieniężną na przestrzeni lat 2020-2022. Do pomocy pieniężnej należy przede wszystkim zaliczyć: zasiłek stały, zasiłek, okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, zasiłek z tytułu zdarzenia losowego. Natomiast pomoc niepieniężna to m.in.: praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, zapewnienie posiłku.

Niżej przedstawione dane obrazują podział rodzin korzystających z pomocy społecznej ze względu na liczbę dzieci wychowujących się w rodzinie.

Tabela 6. Rodziny objęte pomocą społeczną w latach 2020-2022

		2020	2021	2022
Typy rodzin		Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
		ogółem	ogółem	ogółem
Rodziny ogółem		667	620	759
w tym: rodziny z dziećmi ogółem		158	141	135
	o liczbie dzieci - 1	51	62	59
	o liczbie dzieci - 2	68	44	46
	o liczbie dzieci - 3	27	26	19
	o liczbie dzieci - 4	8	6	7
	o liczbie dzieci - 5	3	1	1
	o liczbie dzieci - 6	0	1	2
	o liczbie dzieci - 7 i więcej	1	1	1
w tym: rodziny niepełne ogółem		55	48	36
	o liczbie dzieci - 1	25	26	14
	o liczbie dzieci - 2	18	13	14

o liczbie dzieci - 3	8	7	7
o liczbie dzieci - 4 i więcej	4	2	1

Źródło: MGOPS w Wieluniu na podstawie danych własnych

Jak wynika z powyższych danych, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w ostatnim roku wzrosła ale liczba rodzin z dziećmi zmniejszyła się. W latach 2020-2022 rodziny z dziećmi stanowiły odpowiednio w 2020 – 23,69%, w 2021 – 22,74%, w 2022 – 17,79% wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieluniu. Spowodowane jest to prawdopodobnie realizacją rządowych programów wspierających finansowo rodziny wychowujące dzieci.

Poniższa tabela przedstawia powody udzielanej pomocy finansowej na rzecz rodzin z dziećmi w latach 2020-2022

Tabela 7. Powody udzielonej pomocy finansowej dla rodzin z dziećmi

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2020 Liczba rodzin	Rok 2021 Liczba rodzin	Rok 2022 Liczba rodzin
Ubóstwo	79	61	51
Bezrobocie	77	65	50
Długotrwała, ciężka choroba	26	13	16
Niepełnosprawność	25	16	13
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	55	48	42
Potrzeba ochrony macierzyństwa	49	37	26
Alkoholizm	5	5	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	1	1
Bezdomność	0	0	0
Narkomania	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	0

Źródło: MGOPS w Wieluniu na podstawie danych własnych

Z powyższych danych wynika, że na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się wysoki poziom liczby rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.

Tabela 8. Formy udzielonej pomocy dla rodzin z dziećmi

Forma pomocy	Rok 2020 Liczba korzystających rodzin / kwota wypł. świadczeń	Rok 2021 Liczba korzystających rodzin / kwota wypł. świadczeń	Rok 2022 Liczba korzystających rodzin / kwota wypł. świadczeń
Zasiłki stałe	5 / 7 285,08	5 / 10 008,25	3 / 10 914,28
Zasiłki okresowe	79 / 203 039,56	61 / 125 341,06	51 / 136 161,03
Zasiłki celowe, zdarzenie losowe	27 / 6 479,00	37 / 29 660,00	22 / 16 541,00
Zasiłki celowe na żywność (w ramach programu dożywianie)	108 / 253 570,00	80 / 200 716,00	61 / 180 874,00
Posiłki (w ramach programu dożywiania)	50 / 38 707,00	30 / 25 543,10	22 / 29 884,35
Składki zdrowotne	5 / 655,63	4 / 883,06	2 / 642,23
Stypendia	49 / 57 743,53	33 / 47 363,91	28 / 40 410,65
Praca socjalna	158	141	135

Źródło: MGOPS w Wieluniu na podstawie danych własnych

Z powyższych danych wynika, że najczęściej udzielaną formą wsparcia dla rodzin z dziećmi była pomoc finansowa w formie zasiłku celowego i zasiłku okresowego. Niezwykle ważną jest praca socjalna świadczona na rzecz rodzin, która była prowadzona we wszystkich rodzinach z dziećmi.

3. Asystent rodziny jako element wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi

Kolejną formą wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest wsparcie **asystenta rodziny**.

We współpracy z rodzinami oraz pracownikami socjalnymi asystenci opracowują i realizują plan pracy, którego nadrzędnym celem jest pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, psychologicznych, socjalnych. Rodziny dzięki pomocy asystentów mogą pokonywać wiele trudności i problemów.

Wsparcie asystentów rodziny jest również formą profilaktyki i przeciwdziałania sytuacjom, które obligują służby do umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. Działania pomocowe realizowane przez asystentów prowadzone są również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Wówczas ich celem jest przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej i umożliwienie powrotu dziecka pod opiekę rodziców.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających z usług asystenta rodziny w ostatnich latach.

Tabela 9. Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem asystentów rodziny

	2020	2021	2022
Liczba rodzin objętych pracą asystentów rodziny	16	14	22
Liczba dzieci w rodzinach	36	29	50
Liczba asystentów	2	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Z powyższych danych wynika, że w 2022 roku nastąpił bardzo duży wzrost liczby rodzin objętych tą formą wsparcia.

4. System pieczy zastępczej

W wyniku dysfunkcji, które dotyczą rodziny, dochodzi do sytuacji kryzysowych, kiedy należy zabezpieczyć dobro małoletnich poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza może być sprawowana w formie:

- 1) rodzinnej,
- 2) instytucjonalnej.

Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka. Natomiast instytucjonalna piecza zastępcza to: placówki opiekuńczo wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Instytucją organizującą pieczę zastępczą, a także zajmującą się poradnictwem oraz interwencją w kryzysie jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieluniu (PCPR).

Tabela 10. Liczba dzieci z terenu Gminy Wieluń przebywających w pieczy zastępczej w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
Liczba dzieci w pieczy zastępczej ogółem	38	40	48
Liczba dzieci w pieczy rodzinnej	32	33	41
Liczba dzieci w pieczy instytucjonalnej	6	7	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Niepokojącym jest fakt, że z roku na rok liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej wzrasta. Niezwykle ważnymi w kolejnych latach będą więc działania zapobiegające takim sytuacjom.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek partycypowania w kosztach związanych z umieszczeniem dziecka w szeroko rozumianej pieczy zastępczej. Koszy kształtują się na poziomie:

- 10% wydatków poniesionych na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków poniesionych na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

- 50% wydatków poniesionych na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Poniższa tabela przedstawia wydatki poniesione przez Gminę Wieluń za pobyt dzieci w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2020-2022.

Tabela 11. Odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020-2022

Rok	Łączna kwota wydatków poniesionych przez Gminę Wieluń za pobyt dzieci w pieczy zastępczej
2020	186 101,69 zł
2021	233 632,51 zł
2022	289 319,26 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują na stale rosnące koszty wydatków na ten cel.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodziców, którzy mają orzeczoną nadzór kuratora nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej oraz liczbę małoletnich dzieci przebywających w tych rodzinach, liczbę spraw rozpoznawczych wszczętych o ograniczenie władzy rodzicielskiej oraz liczbę nieletnich w stosunku do których wszczęto postępowanie wyjaśniające w sprawach o przejawy demoralizacji lub dokonanie czynu karalnego na terenie Gminy Wieluń.

Tabela 12. Postępowania na rzecz dzieci i młodzieży prowadzone przez Sąd Rejonowy w Wieluniu

	2020	2021	2022
Liczba rodziców, którzy mają orzeczoną nadzór kuratora nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej oraz liczba małoletnich dzieci	21-rodziców 26-dzieci	13-rodziców 17-dzieci	22-rodziców 26-dzieci
Liczba spraw rozpoznawczych wszczętych o ograniczenie władzy rodzicielskiej	13	14	13
Liczba nieletnich w stosunku do których wszczęto postępowanie wyjaśniające w sprawach o przejawy demoralizacji lub dokonanie czynu karalnego	37	27	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Sąd Rejonowy w Wieluniu

W 2022 roku zauważalny jest duży wzrost liczby nieletnich w stosunku do których wszczęto postępowanie wyjaśniające w sprawach o przejawy demoralizacji lub dokonanie czynu karalnego. Jest to kolejny bardzo ważny problem, który należy wziąć pod uwagę przy planowaniu działań profilaktycznych.

5. Przemoc domowa

Pracownicy socjalni Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieluniu prowadzą również pracę z rodzinami dysfunkcyjnymi, w których występuje przemoc.

Tabela 13. Liczba rodzin objętych wsparciem MGOPS, w których występuje przemoc

	2020	2021	2022
Liczba rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej, w których występuje przemoc	64 praca socjalna w tym 8 pomoc finansowa	68 praca socjalna w tym 14 pomoc finansowa	58 praca socjalna w tym 7 pomoc finansowa
w tym liczba rodzin z dziećmi	17	22	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Mieszkańcy Gminy dotknięci zjawiskiem przemocy domowej od 2011 roku mają możliwość skorzystania z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego w Punkcie Informacyjnym i Poradnictwa dla osób dotkniętych zjawiskiem przemocy. Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin objętych pomocą oraz liczbę udzielonych porad na przestrzeni lat 2020-2022.

Tabela 14. Wsparcie udzielone osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy

Udzielone wsparcie	2020	2021	2022
Liczba rodzin objętych pomocą Punktu	64	82	65
w tym liczba rodzin objętych pomocą psychologa	28	26	21
w tym liczba rodzin objętych pomocą terapeuty uzależnień	10	10	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

6. Świadczenia rodzinne jako niezbędny element wsparcia rodzin w Gminie Wieluń

System świadczeń rodzinnych ma na celu materialne wsparcie rodzin z dziećmi. Świadczenia rodzinne to przede wszystkim zasiłek rodzinny i powiązane z nim dodatki.

Poniższa tabela obrazuje rodzaje świadczeń i liczbę rodzin z nich korzystających w ostatnich trzech latach.

Tabela 15. Rodzaje świadczeń rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego i inne

Rodzaj świadczeń	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
	Liczba rodzin		
Zasiłki rodzinne	1705	1222	1072
Dodatki z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	79	40	46
Dodatki z tytułu urodzenia dziecka	56	70	38
Dodatki z tytułu samotnego wychowywania dziecka	81	68	86
Dodatki z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	128	102	109
Dodatki z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1042	906	767
Dodatki z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	140	98	121
Dodatki z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	250	168	155
Świadczenie rodzicielskie	77	43	66
Zasiłki pielęgnacyjne	719	662	712
Świadczenia pielęgnacyjne	169	154	180
Specjalny zasiłek opiekuńczy	39	28	19
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	164	171	112
Składki na ubezpieczenia społeczne opłacone za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze	114	134	124
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	150	159	141
Zasiłek dla opiekuna	10	8	6
Świadczenie wychowawcze	4937	4954	4886
Świadczenie „Dobry start”	3422	0	0
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	2	1	4

Źródło: MGOPS w Wieluniu na podstawie danych własnych

7. Rynek pracy - bezrobocie

Bezrobocie jest ważnym problemem społecznym, który wpływa na wzrost izolacji społecznej, a także inne zjawiska nieprawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. W rodzinie wraz z problemem bezrobocia pojawiają się problemy finansowe, napięcie emocjonalne, frustracja, konflikty. Obniżeniu ulega poziom zaspokojenia potrzeb natury socjalno-bytowej, a w przypadku długotrwałego bezrobocia dotyczącego np. rodziców może dochodzić do degradacji socjalnej i psychologicznej całej rodziny. W konsekwencji bezrobocia, w rodzinach nim doświadczonych może dochodzić do zaburzeń realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Obniżeniu ulega poziom zaspokojenia potrzeb dzieci, zarówno podstawowych, jak i rozwojowych w tym np.: edukacyjnych.

Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Wieluniu na koniec 2022 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Wieluń wynosiła 795 osób. Liczba bezrobotnych w porównaniu do roku ubiegłego zmniejszyła się o 6 osób. Liczba osób z prawem do zasiłku wynosiła 107 osób i wzrosła w porównaniu do roku ubiegłego o 19 osób, natomiast liczba długotrwale bezrobotnych wynosiła 414 osób i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2021 o 34 osoby. Z roku na rok zmniejsza się procent osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy dłużej niż rok) w stosunku do ogółu bezrobotnych.

Tabela 16. Zarejestrowane osoby bezrobotne w latach 2020-2022 w Gminie Wieluń

	2020	2021	2022
bezrobotni ogółem	916	801	795
bezrobotni z prawem do zasiłku	128 (14 %)	88 (11%)	107 (13,5 %)
bezrobotni długotrwale	521 (57 %)	448 (56 %)	414 (52 %)

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wieluniu

Powiatowy Urząd Pracy w Wieluniu nie prowadzi statystyk bezrobotnych z podziałem na rodziny z dziećmi. W związku z tym nie jest możliwe zaprezentowanie takich danych.

III. Zasoby Gminy Wieluń w zakresie wspierania rodziny

1. Zasoby polityki społecznej

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu

Jako jednostka organizacyjna samorządu terytorialnego Gminy Wieluń realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej. Podstawową formą wsparcia dla rodzin z dziećmi oprócz pomocy finansowej i rzeczowej jest praca socjalna świadczona przez pracowników socjalnych oraz wsparcie asystenta rodziny. Podejmowane działania mają na celu pomoc rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Praca socjalna i wsparcie asystenta rodziny jest świadczona rodzinom bez względu na posiadany dochód. W MGOPS Wieluń zatrudnionych jest obecnie 15 pracowników socjalnych i 2 asystentów rodziny.

Dom Pracy Socjalnej działający w strukturach MGOPS Wieluń

W Domu Pracy Socjalnej funkcjonują: dwie Świetlice Środowiskowe w Wieluniu i w Olewinie.

Celem działalności świetlic jest wspieranie rodziny w procesie przygotowywania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, kształtowania właściwych postaw społecznych poprzez objęcie ich w czasie wolnym od zajęć szkolnych opieką oraz zajęciami edukacyjnymi i profilaktycznymi. Świetlice przeznaczone są szczególnie dla uczniów z zaburzeniami zachowania i dysfunkcyjnym środowiskiem rodzinnym. Otaczają opieką uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Dzieci podczas pobytu w placówce mają zapewniony posiłek.

. Liczbę osób objętych pomocą świetlic środowiskowych w ostatnich latach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Liczba dzieci objętych opieką w placówkach wsparcia dziennego

	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Ogółem	53	43	47
- Wieluń	40	30	37
- Olewin	13	13	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

W Domu Pracy Socjalnej funkcjonuje również Punkt Pomocy Wolontarystycznej. Prowadzi specjalistyczną działalność w sferze pomocy społecznej i wspierania rodziny. Praca punktu to przede wszystkim pośrednictwo w łączeniu potrzeb z jednej strony potencjalnych wolontariuszy, a z drugiej osób i rodzin zgłaszających potrzebę pomocy.

Samodzielny Referat Świadczeń Rodzinnych w Wieluniu

W strukturach MGOPS w Wieluniu działa również Samodzielny Referat Świadczeń Rodzinnych, który zajmuje się przyznawaniem i wypłatą świadczeń rodzinnych i dodatków.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieluniu

Do zadań poradni należy w szczególności:

- diagnozowanie dzieci i młodzieży,
- udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych,
- organizowanie i prowadzenie wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych,

Poradnia realizuje zadania poprzez diagnozowanie, opiniowanie, działalność terapeutyczną, prowadzenie grup wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencję kryzysową, działalność profilaktyczną, poradnictwo, konsultacje i działalność informacyjno-szkoleniową.

Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3

Zgodnie z zapisem ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, opieka nad tą grupą dzieci może być organizowane w formie żłobka. Miejski Żłobek w Wieluniu przy ulicy Porzeczkowej 8 funkcjonuje od września 2020 roku i zapewnia 100 miejsc dla dzieci do lat 3. Placówka jednak nie zapewnia miejsca wszystkim chętnym dzieciom. Po zakończonej rekrutacji na rok szkolny 2022/2023 zabrakło miejsc dla 60 dzieci.

Przy pomocy środków z resortowego programu „Maluch plus” powstały i działają w Wieluniu jeszcze dwie niepubliczne placówki: Strefa Malucha na os. Stare Sady dla dzieci w wieku 0,5 – 2 lat i Strefa Malucha 2 na ul. Brzozowej dla dzieci w wieku 2-6 lat.

Zespół Interdyscyplinarny

Do głównych zadań zespołu należy:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej;
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzenie ich wykonywania innym podmiotom;
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Wieluń

Inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w rodzinach zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do jej ustawowych działań należy m.in. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu. Komisja zajmuje się również udzielaniem rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej oraz prowadzi profilaktyczną

działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych. Ze środków funduszu alkoholowego dofinansowywana jest działalność profilaktyczna na rzecz dzieci i młodzieży, organizacja wycieczek, prowadzenie zajęć sportowych oraz finansowane są świetlice środowiskowe.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieluniu

PCPR realizuje m.in. zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. W strukturach PCPR funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej, który udziela bezpłatnych porad i konsultacji psychologicznych. Punkt w ramach swojej działalności oferuje m.in. pomoc psychologiczną grupową i indywidualną, pomoc prawną, pomoc socjalną oraz pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego

Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego mieści się w Wieluniu przy ulicy Piłsudskiego 6. Działalność punktu polega na zapewnieniu równego dostępu do nieodpłatnej pomocy prawnej na etapie przedsądowym oraz wsparciu mieszkańców w poradzeniu sobie z różnymi, trudnymi sytuacjami życiowymi i formalnymi - przy wsparciu prawników, doradców obywatelskich i mediatorów.

Komenda Powiatowa Policji w Wieluniu

- prowadzi m.in. działania profilaktyczne i prewencyjne ukierunkowane na zapobieganie demoralizacji i przestępczości ;
- promuje wśród nieletnich bezpieczne i społecznie porządane zachowania;
- edukuje mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie bezpiecznego korzystania z dróg;
- prowadzi działania chroniące ofiary przemocy domowej.

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Wieluniu

Realizuje określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo - resocjalizacyjnym, diagnostycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu w sprawach karnych, rodzinnych i nieletnich.

Organizacje pozarządowe prowadzące działalność ukierunkowaną na rodzinę i dziecko (m.in. Stowarzyszenie Integracyjne TACY SAMI, Fundacja Młodzi Propagują Sztukę, Stowarzyszenie Łączy nas Wieluń).

2. Zasoby mieszkaniowe

W skład mieszkaniowego zasobu Gminy wchodzi łącznie 794 lokale mieszkalne w tym 285 lokali socjalnych (dane na dzień 31.12.2022 r.). Rodziny, którym przyznawane są mieszkania z zasobów Gminy muszą spełniać określone uchwałą Rady Miejskiej w Wieluniu warunki oraz kryteria dochodowe.

Na mieszkanie socjalne w 2022 roku oczekiwało 52 osób/rodzin.

3. Zasoby w obszarze ochrony zdrowia

Opieka zdrowotna w Gminie Wieluń realizowana jest dla mieszkańców przez publiczne i niepubliczne podmioty lecznicze oraz lekarzy i pielęgniarki działających w ramach indywidualnych i grupowych praktyk medycznych. Na terenie Gminy Wieluń funkcjonuje jedna placówka lecznictwa zamkniętego: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wieluniu oraz liczne placówki lecznictwa otwartego zapewniające dorosłym mieszkańcom i dzieciom opiekę medyczną w zakresie lecznictwa podstawowego i specjalistycznego.

Gmina Wieluń realizuje zadania własne w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej. Obejmują one w szczególności: promocje zdrowia, profilaktykę, wdrażanie programów zdrowotnych wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców oraz edukację zdrowotną zmierzającą do zaznajomienia mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia i ich skutkami ubocznymi. Realizowane zadania stanowią uzupełnienie dla świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych.

Szczególnie ważną inicjatywą z punktu widzenia rodziny jest realizacja zadań obejmujących swymi działaniami dzieci i młodzież. W 2020 roku rozpoczęła się realizacja Programu polityki zdrowotnej pn. „Wczesne wykrywanie wad wzroku wśród uczniów pierwszych klas szkół podstawowych na terenie Gminy Wieluń na lata 2020-2023”. Kolejnym programem profilaktyki zdrowotnej wśród dzieci i młodzieży realizowanym na terenie Gminy Wieluń był program mobilnej opieki stomatologicznej „Dentobus w szkołach i przedszkolach na terenie Gminy Wieluń”. Badania finansowane były z Narodowego Funduszu Zdrowia. Dodatkowo w 2022 roku na terenie Gminy Wieluń zrealizowany został program edukacyjny pn. „Ogólnopolski Program Profilaktyki Czerniaka”. Głównym celem programu było zwiększenie wiedzy na temat czerniaka wśród dzieci i młodzieży.

4. Zasoby w obszarze edukacji

Działania edukacyjne oraz rozwijające zdolności i zainteresowania uczniów realizują **placówki oświatowo-wychowawcze.**

Na terenie Gminy Wieluń działają 4 samodzielne przedszkola publiczne, w tym 1 z oddziałami integracyjnymi dla dzieci z niepełnosprawnościami (Publiczne Przedszkole nr 4 w Wieluniu), a ponadto przy każdej wiejskiej szkole podstawowej funkcjonują oddziały przedszkolne. Łączna liczba miejsc w tych placówkach to 1095. W 2022 roku wieluńskie przedszkola publiczne zapewniły miejsca wszystkim chętnym dzieciom.

Edukacja szkolna w Gminie Wieluń realizowana jest na poziomie podstawowym w 10 szkołach w tym 1 z zespołami integracyjnymi oraz 1 szkole podstawowej specjalnej, natomiast na poziomie średnim w 2 liceach i 3 zespołach szkół (technika i szkoły branżowe), placówce z klasą branżową specjalną oraz w liceum i technikum prowadzonym przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich.

Na terenie Gminy Wieluń funkcjonuje również Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia.

5. Zasoby w obszarze kultury i sportu

Wiele obiektów, które mogą zostać wykorzystane do realizacji zadań na rzecz wspierania rodziny posiada Wieluński Ośrodek Sportu i Rekreacji. Są to: Stadion Miejski i dwa boiska treningowe przy ul. Wojska Polskiego w Wieluniu oraz boisko „Orlik” przy os. Kard. St. Wyszyńskiego, pływalnie: kryta na os. Kard. St. Wyszyńskiego i basen odkryty przy ul. Broniewskiego, hala treningowa przy ul. Częstochowskiej i sala gimnastyczna przy ul. P.O.W, a w sezonie zimowym również lodowisko sztuczne przy ul. H.Wendta.

Szeroką ofertę zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży proponują wieluńskie kluby sportowe: WKS 1957 Wieluń oraz MKS Wieluń i WKS Wieluń.

Ponadto Wieluński Dom Kultury, Powiatowy Młodzieżowy Dom Kultury i Sportu w Wieluniu, Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Wieluniu, Muzeum Ziemi Wieluńskiej a także Osiedlowe Kluby przy Wieluńskiej Spółdzielni Mieszkaniowej oferują w trakcie trwania roku szkolnego oraz w okresie ferii i wakacji liczne zajęcia rozwijające zainteresowania dla dzieci i młodzieży.

Rodziny mają również możliwość aktywnego i urozmaiconego spędzania czasu wolnego we własnym zakresie. Wszystkie sołectwa posiadają place zabaw. Na terenie Gminy Wieluń dostępne są również liczne siłownie zewnętrzne, ścieżki rowerowe oraz boiska sportowe do dyspozycji mieszkańców.

6. Realizowane programy w zakresie wspierania rodziny

Gmina Wieluń oferując różnorodne formy pomocy dla rodzin, realizuje również za pośrednictwem Urzędu Miejskiego w Wieluniu gminny program „Wieluń sprzyja rodzinom 3+” jak również postanowienia ustawy o Karcie Dużej Rodziny.

Wieluńska Karta Rodzin 3+ wydawana jest w ramach programu "Wieluń sprzyja rodzinom 3+" wprowadzonego Uchwałą Nr XXXVI/438/13 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 30 grudnia 2013r. Jest to propozycja dla rodzin wielodzietnych, które mogą korzystać z ulg, zwolnień i preferencji w wybranych obiektach na terenie Gminy. Od początku trwania programu do końca 2022 roku wydano 3200 Wieluńskich Kart Rodziny 3+, a w samym 2022 roku 187 (dane Urzędu Miejskiego w Wieluniu).

Karta Dużej Rodziny to rządowy program realizowany w oparciu o Ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Jest to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+, zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni. Od początku trwania programu do końca 2022 roku wydano 4095 kart Dużej Rodziny, a w roku 2022 – 510 w tym również dla rodziców-seniorów, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu troje dzieci (dane Urzędu Miejskiego w Wieluniu).

Z obu kart mogą korzystać wszystkie rodziny wielodzietne niezależnie od sytuacji finansowej. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny upoważnia do korzystania ze zniżek na terenie całego kraju, natomiast Wieluńska Karta Rodzin 3+, na terenie Gminy Wieluń. Obie karty ułatwiają dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniżają koszty codziennego życia.

Zainteresowanie rodzin posiadaniem Kart oraz możliwościami, które oferują całej rodzinie, jest niezwykle pozytywnym zjawiskiem. Posiadanie Kart umożliwia poprawę sytuacji materialnej i społecznej rodzin, daje możliwość uczestnictwa w wielu wydarzeniach, korzystania z ulg oraz przyczynia się do promowania instytucji rodziny wielodzietnej.

IV. Analiza SWOT

Diagnoza obecnego systemu wspierania rodzin w Gminie Wieluń została przedstawiona w formie analizy SWOT. Elementy składowe analizy to:

- I. S (*strengths*) – mocne strony – zalety, atuty systemu wspierania rodziny, wszystko to, co może być wykorzystane do jego wzmocnienia i rozwoju;;
- II. W (*weaknesses*) – słabe strony – ograniczenia, bariery systemu wspierania rodziny, utrudniające skuteczne działanie;
- III. O (*opportunities*) – szanse – istniejące lub przewidywane zjawiska, procesy, trendy w „otoczeniu” systemu wspierania rodziny, które mogą być szansą korzystnej zmiany w analizowanym obszarze;
- IV. T (*threats*) – zagrożenia – istniejące lub przewidywane zjawiska, procesy, trendy w „otoczeniu” systemu wspierania rodziny, które utrudniają funkcjonowanie systemu.

Tabela 16. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – realizacja programów rządowych kierowanych do rodzin z dziećmi – dobra współpraca instytucji działających na rzecz rodziny; – dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna służąca wsparciu rodzin; – dobre rozeznanie problemów i potrzeb środowiska lokalnego przez instytucje wspierające rodziny; – doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny; – systematyczne podnoszenie kwalifikacji osób wspierających rodziny (pracowników socjalnych, asystentów rodziny); – aktywnie działający wolontariat. 	<ul style="list-style-type: none"> – brak nawyków korzystania ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, – bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie; – brak pozytywnych wzorców osobowych oraz zaniedbanie obowiązków opieki i wychowania przez rodziców; – brak pomocy psychiatrycznej dla dzieci; – niskie wynagrodzenie za wykonywaną pracę pracowników pomocy społecznej.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – rozwój systemu wsparcia i tworzenia nowych form wsparcia rodzin; 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby rodzin, które nieprawidłowo realizują funkcje opiekuńczo-wychowawcze;

<ul style="list-style-type: none">- wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia;- rozwój sieci wsparcia instytucji działających na rzecz rodziny;- wzrost zaangażowania sektora pozarządowego w działania w zakresie pomocy społecznej i wsparcia rodziny;- wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę;- możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych;- możliwość korzystania z warsztatów i treningów organizowanych dla rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi;- zwiększanie dostępu do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa (pomoc prawna, terapeutyczna, psychologiczna, mediacje);- szkolenie i podnoszenie kompetencji kadry działającej na rzecz rodzin;- zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.	<ul style="list-style-type: none">- zmiany zachodzące wewnątrz struktury rodziny, osłabienie zank więzi, tradycji rodzinnych;- wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach;- niski poziom zainteresowania rodziców problemami dziecka i aktywnymi formami spędzania czasu wolnego z dzieckiem;- brak chęci współpracy i zaangażowania ze strony rodzin niewydolnych wychowawczo;- brak świadomości problemu oraz nieumiejętność szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne;- niechęć rodzin do współpracy z pracownikiem socjalnym i asystentem rodziny;- wzrost liczby dzieci i młodzieży podejmujących zachowania ryzykowne;- ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży;- niespójne przepisy prawa;- wypalenie zawodowe pracowników służb społecznych.
---	---

V. Adresaci Programu

Program skierowany jest do wszystkich rodzin z dziećmi oraz dzieci i młodzieży mieszkających na terenie Gminy Wieluń. Dla celów Programu przyjęto definicję rodziny wskazaną w art. 6 pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej określającą rodzinę jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Adresatami Programu są w szczególności rodziny przeżywające różnorodne trudności w prawidłowym realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, przeżywające kryzys, dotknięte przemocą, rodziny ubogie i zagrożone ubóstwem, kobiety w ciąży, rodzice wychowujący dzieci z niepełnosprawnościami.

Niniejszy Program skierowany jest również do przedstawicieli instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

VI. Cele Programu

Cel główny: Rozwój systemu wsparcia dla rodzin z dziećmi oraz dzieci i młodzieży z Gminy Wieluń.

Cele szczegółowe:

1. Kształtowanie warunków sprzyjających poprawie jakości życia i rozwojowi rodzin z dziećmi oraz dzieci i młodzieży;
2. Poprawa sytuacji materialnej rodzin z dziećmi i kształtowanie warunków sprzyjających zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych rodzin;
3. Rozwój kompleksowego wsparcia dla rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze i różne kryzysy życia rodzinnego.

VII. Realizacja Programu

Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie,

Program będzie realizowany na terenie Gminy Wieluń w latach 2024 - 2026. Zaplanowane działania realizowane będą w formie ciągłej.

Cel szczegółowy 1 – 1. Kształtowanie warunków sprzyjających poprawie jakości życia i rozwojowi rodzin z dziećmi oraz dzieci i młodzieży.

Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
1. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny	1.1.Promowanie wartości rodziny jako podstawowej wspólnoty społecznej, która stanowi optymalne środowisko rozwoju człowieka	<ul style="list-style-type: none"> – MGOPS – inne jednostki organizacyjne Gminy Wieluń – organizacje pozarządowe – PPP – PCPR 	<p>Liczba kampanii medialnych na rzecz wzmocnienia rodziny i przeciwdziałania jej dysfunkcjom (ulotki, plakaty, art. prasowe, programy w lokalnych mediach);</p> <p>Liczba imprez plenerowych (festynów, zabaw, pikników);</p> <p>Liczba podmiotów stosujących różne środki kampanii;</p> <p>Liczba spotkań edukacyjnych dla rodzin;</p>	2024-2026
	<p>1.2. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie dostępu do instytucji kultury; – zapewnienie dostępu do sportu i rekreacji; – prowadzenie zajęć umożliwiających rozwój ich zainteresowań, uzdolnień; 	<ul style="list-style-type: none"> – placówki oświatowo-wychowawcze – inne jednostki organizacyjne Gminy Wieluń – organizacje pozarządowe 	<p>Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych dla dzieci i młodzieży;</p> <p>Liczba podmiotów realizujących te zadania;</p> <p>Liczba seansów i spektakli dla rodzin oraz dzieci i młodzieży;</p> <p>Liczba uczestników zadań z obszaru kultury fizycznej realizowanych przez kluby sportowe lub organizacje pozarządowe;</p> <p>Liczba podmiotów organizujących zadania z obszaru kultury fizycznej;</p> <p>Liczba zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych prowadzonych w placówkach oświatowo-</p>	2024-2026

			wychowawczych, jednostkach organizacyjnych Gminy Wieluń, organizacjach pozarządowych; Liczba dzieci uczestniczących w zorganizowanych zajęciach pozalekcyjnych;	
	1.3. Rozwijanie systemów oddziaływań profilaktycznych	<ul style="list-style-type: none"> - MGOPS (DPS) - placówki oświatowo-wychowawcze - PPP - GKRPA - KPP 	<p>Liczba programów profilaktycznych;</p> <p>Liczba placówek realizujących programy profilaktyczne;</p>	
	1.4. Wspieranie rodzin z dziećmi w zakresie ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - zakłady opieki zdrowotnej - PPP - jednostki organizacyjne Gminy Wieluń 	<p>Liczba programów polityki zdrowotnej i zadań z zakresu zdrowia publicznego skierowanych do rodzin z dziećmi oraz dzieci i młodzieży z Gminy Wieluń;</p> <p>Liczba rodzin z dziećmi oraz dzieci i młodzieży objętych działaniami programów polityki zdrowotnej i zadań z zakresu zdrowia publicznego;</p> <p>Liczba podmiotów leczniczych realizujących programy polityki zdrowotnej i zadań z zakresu zdrowia publicznego we współpracy z lokalnym samorządem dla rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży;</p>	2024-2026
	1.5. Wspieranie rodziców w rozwoju ich kompetencji wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> - placówki oświatowo-wychowawcze 	Liczba przeprowadzonych warsztatów/szkoleń dla rodziców oraz dzieci i młodzieży;	2024-2026

		– PPP	Liczba rodziców oraz dzieci i młodzieży uczestniczących w warsztatach /szkoleniach;	
	1.6. Wspieranie rodziców w organizowaniu opieki nad dzieckiem	– Urząd Miejski w Wieluniu – placówki niepubliczne	Liczba żłobków; Liczba miejsc w żłobkach prowadzonych przez Gminę Wieluń /niepubliczne podmioty; Liczba dzieci w żłobkach; Liczba dzieci chętnych;	2024-2026
	1.7. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia w placówkach edukacyjnych	– placówki oświatowo-wychowawcze – PPP	Liczba przygotowanych miejsc w przedszkolach i szkołach; Liczba otwartych oddziałów szkolnych i przedszkolnych; Liczba nauczycieli mianowanych i dyplomowanych (procent wszystkich nauczycieli); Liczba pedagogów i psychologów zatrudnianych w placówkach oświatowo-wychowawczych; Liczba uczniów korzystających z Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej;	2024-2026

	<p>1.8. Kształcenie dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Placówki oświatowo-wychowawcze - PPP 	<p>Liczba oddziałów integracyjnych i placówek specjalnych;</p> <p>Liczba dzieci/uczniów z niepełnosprawnościami w oddziałach integracyjnych i placówkach specjalnych;</p> <p>Liczba wydanych skierowań do nauczania indywidualnego;</p> <p>Liczba uczniów objętych indywidualnym tokiem nauczania;</p> <p>Liczba wydanych orzeczeń i opinii przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną;</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą pedagogiczno-psychologiczną;</p>	<p>2024-2026</p>
	<p>1.9. Organizowanie wsparcia dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami w formie Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej (AOON) oraz Opieki Wytchnieniowej (OW)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - MGOPS - PCPR - organizacje pozarządowe 	<p>Liczba rodzin korzystających z AOON i OW;</p> <p>Liczba podmiotów realizujących wsparcie;</p>	<p>2024-2026</p>

Cel szczegółowy 2 – Poprawa sytuacji materialnej rodzin z dziećmi i kształtowanie warunków sprzyjających zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych członków rodzin

Zadanie	Działanie	Realizatorzy/	Wskaźniki	Termin realizacji
2. Wsparcie finansowe i rzeczowe rodzin	2.1. – Przyznawanie pomocy finansowej i rzeczowej w ramach świadczeń z pomocy społecznej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych	<ul style="list-style-type: none"> – MGOPS – organizacje pozarządowe 	<p>Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie pieniężne i niepieniężne;</p> <p>Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w sytuacji zdarzenia losowego;</p> <p>Liczba rodzin korzystających z pomocy w ramach programów oferujących pomoc żywnościową;</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży objętych dożywianiem w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”;</p>	2024-2026
	2.2. Objęcie pomocą finansową uczniów	<ul style="list-style-type: none"> – MGOPS, – szkoły, – organizacje pozarządowe 	<p>Liczba dzieci i młodzieży, którym przyznano stypendium szkolne;</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży, którym przyznano zasiłek szkolny;</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży, którym przyznano dodatek z tyt. rozpoczęcia roku szkolnego;</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży, którym przyznano stypendium</p>	

	<p>2.3. Przyznawanie rodzinom świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz osobom uprawnionym do alimentów</p>	<ul style="list-style-type: none"> - MGOPS 	<p>Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia rodzinne wraz z dodatkami,</p> <p>Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia rodzicielskie;</p> <p>Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z funduszu alimentacyjnego;</p>	<p>2024-2026</p>
	<p>2.4. Przyznanie rodzinom jednorazowego świadczenia na podstawie ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”</p>	<ul style="list-style-type: none"> - MGOPS 	<p>Liczba rodzin, którym przyznano jednorazowe świadczenie na podstawie ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;</p>	<p>2024-2026</p>
	<p>2.5. Organizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży w okresie wakacji i ferii zimowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - MGOPS - kluby przy Wieluńskiej Spółdzielni Mieszkaniowej - organizacje pozarządowe 	<p>Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach organizowanych w czasie wakacji;</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach organizowanych w czasie ferii zimowych;</p> <p>Liczba dzieci korzystających z różnych form wypoczynku;</p> <p>Liczba podmiotów organizujących zajęcia;</p>	<p>2024-2026</p>

	2.6. Realizacja gminnego programu „Wieluń Sprzyja Rodzinom 3+” oraz rządowego programu dla rodzin wielodzietnych	– Urząd Miejski w Wieluniu	Liczba wydanych „Kart Dużej Rodziny”; Liczba wydanych „Wieluńskich Kart Rodziny 3+”;	2024-2026
--	--	----------------------------	---	-----------

Cel szczegółowy 3 - Rozwój kompleksowego wsparcia dla rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze i różne kryzysy życia rodzinnego

Zadanie	Działanie	Realizatorzy/	Wskaźniki	Termin realizacji
3. Praca z rodziną, w szczególności pomoc w opiece i wychowywaniu dziecka oraz w pokonywaniu kryzysów w rodzinie	3.1. Działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie rozwodom	– PPP, – MGOPS, – organizacje pozarządowe	Liczba programów wzmacniających rodziny; Liczba mediacji małżeńskich i rodzinnych; Liczba terapii małżeńskich;	2024-2026
	3.2. Objęcie rodzin wsparciem pracownika socjalnego poprzez realizację pracy socjalnej	– MGOPS	Liczba rodzin korzystających z pomocy w formie pracy socjalnej; Liczba pracowników socjalnych;	2024-2026
	3.3. Świadczenie wsparcia w formie asystenta rodziny	– MGOPS	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta	2024-2026

			Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	
	3.4. Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania pomocowe, wspierające, terapeutyczne	<ul style="list-style-type: none"> - MGOPS, - PPP, - GKRPA, - PCPR, - ZI - placówki oświatowe 	Liczba osób podwyższających kwalifikacje wśród kadry podmiotów lokalnych realizujących przedmiotowe zadania;	2024-2026
	3.5. Realizacja projektów wzmacniających rodziny w kryzysie	<ul style="list-style-type: none"> - MGOPS - PPP - Placówki oświatowe 	Liczba projektów; Liczba rodzin biorących udział w projektach;	2024-2026
	3.6. Rozwój wolontariatu na rzecz rodzin z dziećmi z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	<ul style="list-style-type: none"> - MGOPS, - placówki oświatowo-wychowawcze - organizacje pozarządowe 	Liczba wolontariuszy, w tym biorących udział w akcjach pomocowych; Liczba akcji pomocowych;	2024-2026
	3.7. Udzielanie wsparcia specjalistycznego rodzinom dotkniętym problemem uzależnień oraz zjawiskiem przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - MGOPS - ZI - KPP - GKRPA 	Liczba rodzin, które skorzystały ze wsparcia psychologicznego, prawnego, terapii uzależnień dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy domowej; Liczba rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, narkomanii i przemocy domowej, którym udzielono poradnictwa specjalistycznego; Liczba założonych „Niebieskich Kart”;	2024-2026

	<p>3.8. Prowadzenie działań profilaktycznych oraz interwencyjnych w przypadkach gdzie zagrożone jest bezpieczne funkcjonowanie rodziny w szczególności dzieci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - MGOPS - ZI - GKRPA - KPP - ZKSS 	<p>Liczba wydanych przez sądy rodzinne postanowień o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej;</p> <p>Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora;</p> <p>Liczba rodzin objętych działaniami ZI, KPP, GKRPA;</p>	<p>2024-2026</p>
	<p>3.9 Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych na rzecz rodzin w których występują przemoc i uzależnienia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - MGOPS - ZI - PPP - KPP - GKRPA - ZKSS 	<p>Liczba działań;</p> <p>Liczba podmiotów realizujących działania ;</p> <p>Liczba rodzin objętych działaniami;</p>	<p>2024-2026</p>
	<p>3.10. Organizowanie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży</p>	<ul style="list-style-type: none"> - MGOPS - organizacje pozarządowe 	<p>Liczba placówek wsparcia dziennego;</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach organizowanych w tych placówkach;</p> <p>Liczba podmiotów prowadzących placówki;</p>	<p>2024-2026</p>
	<p>3.11. Objęcie rodzin wsparciem poprzez zapewnienie lokali mieszkalnych będących w zasobach Gminy Wieluń</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miejski w Wieluniu 	<p>Liczba lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Wieluń, w tym lokali socjalnych;</p> <p>Liczba rodzin, którym zapewniono lokal z mieszkaniowego zasobu Gminy Wieluń;</p>	<p>2024-2026</p>
	<p>3.12 Działania Powiatowego Urzędu Pracy na rzecz bezrobotnych poprzez</p>	<ul style="list-style-type: none"> - MGOPS - PUP 	<p>Liczba osób bezrobotnych, które uczestniczyły</p>	<p>2024-2026</p>

	pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informację zawodową, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, organizowanie szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i stażu, robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego		w działaniach realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Wieluniu;	
	3.13. Objęcie mieszkańców bezpłatną pomocą prawną oraz nieodpłatnym poradnictwem obywatelskim	– MGOPS	Liczba punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego; Liczba osób, które skorzystały z pomocy prawnej;	2024-2026

VIII. Realizatorzy Programu

- 1) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu, (MGOPS)
- 2) Zespół Interdyscyplinarny w Wieluniu, (ZI)
- 3) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieluniu, (PCPR)
- 4) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieluniu, (PPP)
- 5) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Wieluniu, (ZKSS)
- 6) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Wieluń, (GKRPA)
- 7) Powiatowy Urząd Pracy w Wieluniu, (PUP)
- 8) Komenda Powiatowa Policji w Wieluniu, (KPP)
- 9) Jednostki organizacyjne Gminy Wieluń,
- 10) kluby sportowe,
- 11) kluby przy Wieluńskiej Spółdzielni Mieszkaniowej,
- 12) organizacje pozarządowe,
- 13) placówki oświatowo-wychowawcze,
- 14) zakłady opieki zdrowotnej,

IX. Źródła finansowania

Program finansowany będzie ze środków budżetu Gminy, funduszy zewnętrznych i programów celowych. Zakłada się również finansowanie części zadań z funduszy unijnych oraz środków przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wieluń.

X. Koordynator programu

Jednostką koordynującą realizację Programu jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu.

Funkcję koordynatora Programu będzie pełnił Kierownik Domu Pracy Socjalnej.

XI. Monitoring, ewaluacja, sprawozdawczość

„Program Wspierania Rodziny w Gminie Wieluń na lata 2024-2026” jest dokumentem perspektywicznym, wytyczającym w sposób ogólny kierunki realizacji zdefiniowanych zadań.

Realizacja Programu monitorowana będzie raz w roku. Sprawozdanie z realizacji Programu, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przedstawione będzie Radzie Miejskiej w Wieluniu do dnia 31 marca każdego roku przez Koordynatora Programu.

Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. W ramach prowadzonego monitoringu weryfikowana będzie zgodność realizowanych zadań Programu z założeniami w nim zawartymi.

Materiał uzyskany w wyniku corocznego monitoringu będzie poddany analizie i posłuży do wyciągnięcia wniosków oraz dokonania ewaluacji Programu.

Podsumowanie

Program zakłada stworzenie optymalnych warunków do prawidłowego funkcjonowania rodzin z dziećmi w Gminie Wieluń oraz poprawy jakości ich życia

Zadania wynikające z powyższego Programu realizowane będą zgodnie z zasadą pomocniczości i z uwzględnieniem podmiotowości dziecka i rodziny.

Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu będzie ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań. Wspólne działanie pozwoli na zminimalizowanie problemów wśród rodzin, zapewni poczucie bezpieczeństwa w sytuacjach bezradności oraz stworzy spójny i skuteczny system wsparcia.